

Nr 169

Utlåtande i anledning av riksdagens år 1964 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverket, i vad berättelsen hänvisats till statsutskottet.

(1:a—5:e avd.)

Revisorernas berättelse har hänvisats till statsutskottet beträffande §§ 2—11, 15—20, 23—27, 32 och 34.

1:o) **Behovet av en specialbudget för automobilskattemedlen.** Under kommunikationsdepartementet, § 17, har revisorerna ifrågasatt om tillräckliga skäl numera föreligger att behålla systemet med en särskild specialstat för automobilskattemedlen (Del I, s. 145—152).

Utlåtanden har avgivits av *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, statskontoret, riksrevisionsverket och Svenska vägföreningen* (Del II, s. 93—95, 101—104).

Utskottet. Enligt vad revisorerna under förevarande punkt anfört kan de skäl som tidigare föranlett avveckling av den stora mängden specialbudgeter inom riksstaten med samma styrka återopas beträffande automobilskattemedlens specialbudget. En avveckling av denna bör därför övervägas. De till budgeten hörande inkomsterna och utgifterna skulle därvid redovisas på riksstaten utan den nuvarande markeringen av posternas speciella natur. Revisorerna säger sig därvid icke förbise att den särredovisning som specialbudgeten innehåller, främst då dess saldering av utfallet från år till år, kan vara av intresse, då det gäller att taga ställning till vägväsendets anslagsfrågor. Detta önskemål säges emellertid kunna tillgodoses på ett mindre omständligt sätt än med en specialstat inom riksstaten, exempelvis genom att i fortsättningen på ett fristående konto vid sidan om riksstaten samla den nuvarande specialstatens inkomster och utgifter, varvid en mera överlagsmässig beräkning av anslagen borde vara tillräcklig.

De i frågorna hörda remissinstanserna har med undantag av Svenska vägföreningen i princip anslutit sig till revisorernas förslag.

Vissa skäl talar även enligt utskottets uppfattning för en avveckling av systemet med specialdestination av bilskattemedlen. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 februari 1965 har emellertid chefen för fi-

nansdepartementet numera tillkallat särskilda sakkunniga med uppgift att verkställa översyn av vägtrafikbeskattningen och därmed sammanhängande frågor. Utgångspunkten anges därvid vara att kostnaderna för vägväsendet och vägtrafikväsendet, liksom nu i princip är fallet, skall bäras av vägtrafiken. Då bestämmandet av dessa kostnader anses vara förenat med flera djupgående problem av ekonomiskt och trafikpolitiskt slag anses en särskild expertundersökning härom böra komma till stånd. Chefen för kommunikationsdepartementet har den 15 september 1965 tillkallat särskilda sakkunniga för utredning av härmed sammanhängande frågor.

Utskottet anser sig för sin del kunna utgå från att det av revisorerna aktualiserade spörsmålet kommer att prövas i samband med förenämnda utredningsarbete. Med hänsyn härtill hemställer utskottet,

att riksdagen må lägga riksdagens revisorers berättelse i förevarande del till handlingarna.

2:o) **Försökstillämpning av trefilsbana på viss vägsträcka.** Under kommunikationsdepartementet, § 18, har revisorerna föreslagit att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen närmare prövar möjligheterna att på europaväg 6, delen Östra Karup—Fyllebro mellan Hallandsåsen och Halmstad, försöksvis tillämpa trefilskörning och att därvid erfarenheter rörande systemets användbarhet för svenska förhållanden inhämtas (Del I, s. 153—161).

Utlåtanden har avgivits av *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, statens väg-institut, länsstyrelsen i Hallands län* samt *Svenska vägföreningen* (Del II, s. 95—97, 104—109).

Utskottet. Det av revisorerna under förevarande punkt framlagda förslaget om viss försöksvis tillämpad trefilskörning har avstyrkts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, statens väg-institut och Svenska vägföreningen. Endast länsstyrelsen i Hallands län har tillstyrkt ett genomförande av försöket — på sätt revisorerna föreslagit — medan vägförvaltningen i länet förklarar sig under vissa förutsättningar inte vilja motsätta sig detsamma.

Utskottet vill i anledning av förslaget och vad i remissyttrandena häröver anförts erinra om att den under fjolåret tillsatta vägplanutredningen jämlikt givna direktiv även har att verkställa en översyn av tillämpade geometriska och byggnadstekniska normer. Med hänsyn härtill och då i avvaktan på resultatet av utredningen revisorernas förslag icke synes böra föranleda någon särskild åtgärd från riksdagen hemställer utskottet,

att riksdagen må lägga riksdagens revisorers berättelse i förevarande del till handlingarna.

3:o) **Redovisningen av bankinspektionens och försäkringsinspektionens utgifter.** Under finansdepartementet, § 23, har revisorerna berört vissa med

redovisningen av bankinspektionens och försäkringsinspektionens utgifter sammanhängande frågor (Del I, s. 214—220).

Utlåtanden har avgivits av *riksrevisionsverket*, *bankinspektionen* och *försäkringsinspektionen* (Del II, s. 142—145).

Utskottet. Under förevarande paragraf har revisorerna påtalat vissa olägenheter som är förenade med redovisningen i efterhand av utgifterna i bank- och försäkringsinspektionernas verksamhet. Dessa utgifter framträder f. n. på riksstaten endast i form av olika mot de beräknade inkomsterna svarande avsättningsanslag. Någon reell upplysning om utgifterna lämnar inte budgetredovisningen, eftersom de faktiska utgifterna bokförs på särskilda fondtitlar vid sidan av riksstaten. Den sålunda påtalade bristen anser revisorerna böra avhjälpas genom att budgetredovisningen i fortsättningen kompletteras med två tabeller utvisande inspektionernas verkliga utgifter enligt utgiftsstaterna liksom även eventuella behållningar på respektive fonder.

Eftersom underlaget för en dylik förbättrad redovisning finns i de till riksrevisionsverket avlämnade räkenskaperna är ett genomförande av revisorernas förslag inte förenat med några praktiska svårigheter. Med hänsyn härtill och då det framstår som önskvärt att — på motsvarande sätt som inom övriga statliga förvaltningsområden — kunna överblicka utfallet av inspektionernas medelsdispositioner, vill utskottet för sin del ge sin anslutning till den av revisorerna förordade omläggningen av redovisningssystemet. Likaså kan utskottet instämma i vad revisorerna uttalat rörande önskvärdheten av enhetlighet när det gäller ordningen för fastställandet av de båda tillsynsmyndigheternas personalförteckningar och utgiftsstat, vilket skulle innebära att i fortsättningen bankinspektionens personalförteckning och utgiftsstat fastställdes av Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt. Utskottet föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna vad utskottet här anfört.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet beträffande riksdagens revisorers berättelse i förevarande del anfört.

4:o) **Vissa kostnader för kommittétrycket.** Under finansdepartementet, § 24, har revisorerna gjort vissa iakttagelser beträffande kostnaderna för kommittétrycket, avseende korrigeringskostnaderna m. m. (Del I, s. 221—228).

Utlåtanden har avgivits av *statskontoret* och *riksrevisionsverket* (Del II, s. 145—147).

Utskottet. I förevarande paragraf har revisorerna uppmärksammat, att kostnaderna för korrigerig av kommittétryck, liksom i vissa fall kostnaderna för stencilerig m. m. av kommittébetänkanden, framstår som anmärkningsvärt höga vid jämförelse med kostnaderna för tryckning av betänkandena. Av särskild vikt finner revisorerna det vara att garantier skapas för att kommittéerna redan från början blir klart medvetna om kommittékungörelsens föreskrifter och därav föranledda konsekvenser för verksamhetens planläggning.

Av statskontorets remissyttrande i anledning av revisorernas berättelse på förevarande punkt framgår bl. a. att ämbetsverket instämmer med revisorerna beträffande angelägenheten av en effektivisering av planeringsarbetet i samband med tryckning av betänkanden. Då det synes kunna förväntas att de av revisorerna andragna synpunkterna kommer att beaktas hemställer utskottet,

att riksdagen må lägga riksdagens revisorers berättelse i förevarande del till handlingarna.

5:o) **Statsbidrag till det fria och frivilliga folkbildningsarbetet samt till ungdomens förenings- och fritidsverksamhet.** Under ecklesiastikdepartementet, § 26, har revisorerna framhållit angelägenheten av att särskilda åtgärder vidtages i syfte att för framtiden skapa ökade garantier för att statsbidragsbestämmelserna till det fria och frivilliga folkbildningsarbetet samt till ungdomens förenings- och fritidsverksamhet blir i tillbörlig grad beaktade samt förordad en utredning rörande orsaken till de av revisorerna konstaterade missförhållandena (Del I, s. 241—257).

Utlåtanden har avgivits av *statskontoret, riksrevisionsverket och skolöverstyrelsen* (Del II, s. 157—162).

Utskottet. I fråga om statsbidrag till studiecirkelverksamhet vill utskottet erinra om att skolöverstyrelsen i remissyttrandet framhållit att de från den 1 juli 1963 gällande statsbidragsbestämmelserna har medfört en betydande fastare organisation av verksamheten. Med hänsyn härtill och till den omläggning av kontrollverksamheten som skolöverstyrelsen vidtagit efter tillkomsten av de nya statsbidragsbestämmelserna synes åtgärder redan vidtagna i det av revisorerna angivna syftet. Då utskottet utgår ifrån att skolöverstyrelsen med uppmärksamhet kommer att studera effekten av den nya kontrollverksamheten synes i fråga om bidragen till studiecirkelverksamheten några åtgärder från riksdagens sida för närvarande icke påkallade.

Beträffande statsbidrag till ungdomens fritidsverksamhet vill utskottet erinra om att 1962 års ungdomsutredning har i uppdrag att överse reglerna för bidragsgivningen till nämnda verksamhet. Med hänsyn till vad

statskontoret och skolöverstyrelsen anfört i sina remissyttranden rörande planerad ändring av statsbidragskontrollen synes icke heller beträffande sistnämnda statsbidrag några åtgärder från riksdagens sida vara erforderliga.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må lägga riksdagens revisorers berättelse
i förevarande del till handlingarna.

6:o) **Vidareutbildning av småskollärare till folkskollärare.** Under ecklesiastikdepartementet, § 27, har revisorerna föreslagit att intagningsreglerna för vidareutbildning av småskollärare till folkskollärare snarast ändras (Del I, s. 258—260).

Utlåtanden har avgivits av *statskontoret* och *skolöverstyrelsen* (Del II, s. 162—170).

Utskottet utgår ifrån att åtgärder i fråga om vidareutbildningen av småskollärare till folkskollärare kommer att vidtagas i huvudsaklig överensstämmelse med vad skolöverstyrelsen föreslagit i sitt remissyttrande. I detta sammanhang vill utskottet anmäla att intagning för vidareutbildning av småskollärare till folkskollärare vid ifrågavarande seminarium icke skett för innevarande läsår. Utskottet hemställer,

att riksdagen må lägga riksdagens revisorers berättelse
i förevarande del till handlingarna.

7:o) **Statens institut för byggnadsforskning.** Under inrikesdepartementet, § 34, har revisorerna behandlat vissa frågor angående statens uppgifter på byggnadsforskningens område (Del I, s. 320—339).

Utlåtande har avgivits av *statens råd för byggnadsforskning* och *statens institut för byggnadsforskning* (Del II, s. 208—213).

Utskottet. I början av år 1964 uppstod en livlig debatt om institutet för byggnadsforskning. Revisorerna har med anledning av vissa i denna debatt framförda påståenden ansett sig böra ägna uppmärksamhet åt institutets verksamhet. Såvitt revisorerna kan bedöma finns inte underlag för uppfattningen, att institutet inte inom ramen för sina resurser skulle ha fullgjort vad som enligt instruktionen åligger det. Det är emellertid enligt revisorerna angeläget att de ökade resurserna utnyttjas till att vidga och fullfölja pågående arbete och att vid behov upptaga nya forskningsobjekt. Revisorerna har understrukit angelägenheten av att vid valet av forskningsobjekt skärpt uppmärksamhet ägnas sådana frågor som har en mera påtaglig betydelse för strävandena att rationalisera och förbilliga byggnadsverksamheten. De har vidare funnit det önskvärt att

forskning i med samhällsplaneringen sammanhängande frågor intensifieras och utvidgas. Revisorerna har slutligen funnit det vara av vikt att beslutad effektivisering av informationsarbetet genomföres målmedvetet och utan tidsutdräkt.

Statens råd för byggnadsforskning har i sitt utlåtande bland annat framhållit att institutets val av uppgifter måste påverkas av den allmänna anslagspolitik som förs av rådet. Institutet förklarar sig berett att i sitt fortsatta arbete uppmärksamma revisorernas påpekanden.

Utskottet kan dela de av revisorerna framförda uppfattningarna. Mot bakgrund av såväl rådets som institutets utlåtanden kan det förutsättas, att detta bör kunna bli beaktat utan någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må lägga riksdagens revisorers berättelse i förevarande del till handlingarna.

8:o) Den praktiska tillämpningen av vissa avlöningsbestämmelser. De värnpliktigas fria resor. Det ekonomiska utfallet av driften vid försvarets fabriksverks tvätt- och reparationsanstalter. Beträffande dessa delar av riksdagens revisorers berättelse, §§ 2, 4 och 11, har utskottet yttrat sig i utlåtandena nr 146, 156 och 163, varom utskottet velat här erinra.

9:o) Övriga till statsutskottet hänvisade frågor. Beträffande följande paragrafer i riksdagens revisorers berättelse, nämligen

§ 3 Tekniska hjälpmedel inom den militära expeditionstjänsten,

§ 5 Inköp av robotsystemet Bloodhound,

§ 6 Utlåning av försvarsväsendets skjutbanor,

§ 7 Arkivering av handlingar hos försvarets centrala myndigheter,

§ 8 Uppförande av kajanläggning på Muskö,

§ 9 Uppförande av avmagnetiseringsstation i Lysekil,

§ 10 Det ekonomiska redovisningssystemet inom försvarets fabriksverk,

§ 15 Abortförebyggande åtgärder,

§ 16 Utfallet av automobilskattemedlens specialbudget,

§ 19 Vägplaneringen inom örnsköldsviksregionen,

§ 20 Sträckningen av riksväg E 6 i Hallands län,

§ 25 Formen för utbetalning av löner inom statsförvaltningen samt

§ 32 Länsstyrelsernas anslagsframställningar

har utskottet funnit vad berättelsen innehåller inte föranleda något utskottets uttalande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må lägga riksdagens revisorers berättelse
i förevarande delar till handlingarna.

Stockholm den 30 november 1965

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Boman, Einar Persson, Birger Andersson, Fritz Persson, Axel Andersson, Virgin, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Mårtensson, Bertil Petersson, Thorsten Larsson, Åkerlund, Nyman och Johan Olsson; samt

från andra kammaren, herrar Bohman, Karlsson i Olofström, Ståhl, Blidfors, Eliasson i Sundborn, Almgren, Mellqvist, Larsson i Hedenäset, Turesson, Bergman, fröken Olsson, herrar Arvidson, Blomkvist, Källstad och Tobé.